

Statsutskottets betänkande 35/1995 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen och 6 § lagen om källskatt på ränteinkomst

Riksdagen remitterade den 19 september 1995 regeringens proposition 63/1995 rd till statsutskottet för beredning.

Utskottet har i detta sammanhang behandlat rdm. Ala-Nissiläs m.fl. lagmotion 49/1995 rd med förslag till lag om ändring av 131 § inkomstskattelagen, som riksdagen remitterade till utskottet för beredning den 7 november 1995, och rdm. Pekkarinens m.fl. lagmotion 59/1995 rd med förslag till lag om ändring av inkomstskattelagen, som riksdagen remitterade till utskottet den 16 november 1995.

Statsutskottets skattedelegation, som har begett betänkandet för utskottet, har hört regeringsrådet Kirsi Seppälä och finansrådet Martti Hetemäki vid finansministeriet, specialforskaren Riitta Sääntti vid social- och hälsovårdsministeriet, överinspektören Erkki Laanterä vid skattestyrelsen, utredningschefen Teemu Lehtinen vid Skattebetalarnas Centralförbund, finanspolitiska ombudet Pekka Tsupari vid Industrins och Arbetsgivarnas Centralförbund, utredningschefen Olli Saariaho vid Akava r.f., ekonomiska experten Helena Pentti vid Finlands Fackförbunds Centralorganisation och chefsekonom Matti Koivisto vid Tjänstemannacentralorganisationen FTFC. Dessutom har Finska befolkningsförbundet lämnat in ett skriftligt utlåtande.

Ett centralt element i reformen av kapital- och företagsbeskattningen i början av 1993 var att skilja åt beskattningen av kapitalinkomster från beskattningen av förvärvsinkomster. Vid beskattningen av kapitalinkomster tillämpas en proportionell skattesats på 25 procent. Också den proportionella skattesatsen för samfund är 25 procent. Såsom en metod för att utveckla skattestrukturen och av statsekonomiska orsaker föreslår regeringen att inkomstskatteprocenten för kapitalinkomster och samfund höjs från 25 till 28 procent.

Underskottsgottgörelsen, som främst består av räntor, föreslås stiga i motsvarande grad. Också den ränteinkomst som beläggs med källskatt skall stiga lika mycket. Regeringen föreslår dess-

utom i överensstämmelse med proposition 64/1995 rd en motsvarande ändring av gottgörelsen för bolagsskatt.

Sänkningen av det extra ränteavdraget till sitt slutliga belopp, dvs. 5 procent skall enligt gällande lag ske vid beskattningen för 1998. Regeringen föreslår att sänkningen tidigareläggs till 1996. Försäkringsersättningar som betalas ut i en rat på grund av arbetsförmåga eller sjukdom föreslås bli skattefria inkomster. Hushållens skattefrihet för sysselsättningsstöd föreslås fortgå 1996—1998.

I anknytning till att arvs- och gåvobeskattningen skärps i enlighet med regeringens proposition 68/1995 rd föreslås i den nu föreliggande propositionen att sidoarv inte längre skall beskattas vid kommunalbeskattningen.

Lagarna föreslås träda i kraft vid ingången av 1996. De skall tillämpas första gången vid beskattningen för 1996. Ändringen av källskatten på ränteinkomst tillämpas på ränta som inflyter för 1996 eller därefter. Regeringen föreslår däremot att beskattningen av sidoarv skall frångås redan vid beskattningen för 1995, om arvlåtaren har arvlidit eller gåvan har fåtts den 1 november 1995 eller därefter.

När underskottsgottgörelsen räknas ut med stöd av räntorna för den första bostaden betraktas 30 % av underskottet inom kapitalinkomstslaget som den procentsats som utvisar avdragets storlek. Procentsatsen bestäms i 131 § 3 mom. inkomstskattelagen så att procentsatsen enligt paragrafens 1 mom., inkomstskatteprocenten för kapitalinkomst, dvs. 25 procent, höjs med fem procentenheter. Regeringen föreslår att höjningen sänks från fem till två procentenheter. Efter som det samtidigt föreslås att inkomstskatteprocenten för kapitalinkomst skall vara 28 %, kommer avdraget för den första bostaden att fortfarande vara 30 procent.

Enligt lagförslaget i lagmotionen 49/1995 rd skall avdraget höjas till 35 procent, vilket innebär att höjningen av inkomstskatteprocenten för kapitalinkomst skall vara sju procentenheter.

Enligt lagförslaget i lagmotionen 59/1995 rd införs vid kommunalbeskattningen ett särskilt gradvis sjunkande motivationsavdrag i de fall då årsinkomsten är högst 120 000 mark. I motionen föreslås också att den föreslagna ändringen av det extra ränteinkomstavrdraget inte skall godkännas.

Av de orsaker som nämns i regeringens proposition och med stöd av erhållen utredning finner utskottet lagförslagen behövliga och förordar dem.

Utskottet har i sitt betänkande 30/1995 rd föreslagit att ändringarna i lagen om skatt på arv och gåva skall träda i kraft den 1 januari 1996. I

överensstämmelse härmed föreslår utskottet att passusen om att beskattning av sidoarv i vissa fall kunde tillämpas redan vid beskattningen för 1995 skall strykas i det första lagförslagets ikraftträdelsestadganden.

Vad beträffar lagmotionerna ställer sig utskottet avvisande till dem.

Utskottet föreslår vördsamt

att det andra lagförslaget i regeringens proposition skall godkännas utan ändringar och

det första lagförslaget sålydande:

Lag

om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/92) 79 § 2 mom. och 86 §, av dessa lagrum 86 § sådant det lyder delvis ändrat i lag av den 30 december 1993 (1502/93),

ändras underrubriken före 82 §, 124 § 2 och 3 mom., 131 § 3 mom., 143 § 7 mom. samt 144 § 2 mom., av dessa lagrum 143 § 7 mom. sådant det lyder i lag av den 28 juni 1994 (520/94) och *fogas* till 80 § en ny 6 punkt, varvid den nuvarande 6 punkten blir punkt 7, som följer:

80, 82, 124, 131, 143 och 144 §§
(Såsom i regeringens proposition)

Ikraftträdelsestadgandet
(1 mom. såsom i regeringens proposition)
Lagen tillämpas första gången vid beskattningen för 1996. (*Utesl.*)

Samtidigt föreslår utskottet, som lagt regeringens proposition till grund för behandlingen

att lagförslagen i lagmotionerna 49/1995 rd och 59/1995 rd skall förkastas.

Helsingfors den 17 november 1995

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Pekkarinen, vice ordföranden Törnqvist, medlemmarna Ala-Nissilä, U. Anttila, Kallis, Laaksonen, Laitinen, Lehtosaari, Malm, Puisto,

Rajamäki, Roos, Saario, Sasi, Savela, Tiuri, Tykkyläinen och Vihriälä samt suppleanterna H. Markkula-Kivisilta (delvis), Saarinen och Uotila.

Reservation

Motivationsavdrag

Regeringens skattelinje för 1996 innebär att det är skattskyldiga med större inkomster som gynnas av skattelättnaderna. Sloandet av låneskatten och sänkningen av den förhöjda sjukförsäkringspremien för arbetstagare för den del av årsinkomsten som överstiger 80 000 mark ger höginkomsttagarna större lättnader än andra skattskyldiga, i synnerhet då inkomsten överstiger 250 000 mark om året.

Samtidigt går många av de nedskärningar i de offentliga utgifterna som regeringen har på sitt program ut över barnfamiljerna, som i allmänhet består av unga människor med små eller medelstora inkomster, samt över andra låginkomsttagare.

Detta kan inte vara rätt. Redan nu finns det tecken på att konsumtionsefterfrågan håller på att avta och att sysselsättningen i anknytning härtill inte förbättras i den takt den borde.

Folk med små och medelstora inkomster bör genom skattelösningar uppmuntras att konsumera och arbetslösa att söka sig ut i arbetslivet. Den bästa lösningen är att gå in för en skattelindring som inte gynnar höginkomsttagarna.

I Centerns reservation föreslås att ett s.k. motivationsavdrag skall tas i bruk. Avdraget föreslås komma i fråga vid kommunalbeskattningen, där det minskar kommunalskatteprocenten. Som störst, dvs. 1 procentenhet, är den för en beskattningsbar inkomst på upp till 80 000 mark och sjunker sedan med 0,2 procentenheter för varje följande tiotusen mark.

I praktiken innebär detta en lindrigare beskattning än den som regeringen föreslagit för en årsinkomst på upp till 120 000 mark.

För skattskyldiga med en beskattningsbar årsinkomst på 0—120 000 mark betyder förslaget en skattelättnad på sammanlagt drygt 700 miljoner mark.

För den sociala rättvisans skull görs avdraget vid kommunalbeskattningen. Meningen är dock inte att påverka kostnads- och inkomstfördelningen mellan staten och kommunerna. Kommunerna skall få full kompensation för inkomstbortfallet. Detta kunde lämpligen ske genom att fördelningen av samfundsskatten mellan kommunerna och staten ändras så att kommunernas andel temporärt höjs med det nämnda beloppet 700 miljoner mark.

Det extra ränteavdraget

Regeringen föreslår att sänkningen av det s.k. extra ränteavdraget till 5 procent skall ske redan 1996. Enligt gällande lag tillämpas denna procent först vid beskattningen 1998.

Varken bostads- eller socialpolitiska skäl talar emellertid för detta. Enligt vår åsikt kan övergången till den nivå som regeringen föreslagit inte ske nästa år. Vi föreslår att det extra ränteavdraget 1996 skall vara 8 procent.

Underskottsgottgårelsen för den som förvärvar sin första bostad

Regeringen föreslår att de som förvärvar sin första bostad skall få en underskottsgottgårelse på 30 procent. Regeringen vill på detta sätt kringskära den relativa fördel som de som förvärvar sin första bostad får gentemot andra med bostadsskulder. Vi anser att procenten bör vara 35. Det uppmuntrar till att skaffa en första bostad och underlättar sysselsättningen inom den hårt trängda byggnadsbranschen.

Med hänvisning till det ovan sagda föreslår vi

att det första lagförslaget i utskottets betänkande skall godkännas sålydande:

1.

Lag
om ändring av inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i inkomstskattelagen av den 30 december 1992 (1535/92) 79 § 2 mom. och 86 §, av dessa lagrum 86 § sådant det lyder delvis ändrat i lag av den 30 december 1993 (1502/93),
ändras underrubriken före 82 §, 124 § 2 och 3 mom., 131 § 3 mom., 143 § 7 mom. samt 144 § 2 mom.,
av dessa lagrum 143 § 7 mom. sådant det lyder i lag av den 28 juni 1994 (520/94) och
fogas till 80 § en ny 6 punkt, varvid den nuvarande 6 punkten blir punkt 7, samt till lagen en ny 130 a §, som följer:

80, 82 och 124 §§
(Såsom i utskottets betänkande)

144 §
Extra ränteavdrag

130 a § (Ny)

Vid kommunalbeskattningen görs i den skattskyldiges innehållningsprocent för kommunalskatt ett s.k. motivationsavdrag. För en beskattningsbar inkomst på upp till 80 000 mark sänks innehållningsprocenten vid kommunalbeskattningen med 1,0 procentenhet. För varje följande tiotusen mark av den beskattningsbara inkomsten minskar motivationsavdraget med 0,2 procentenheter.

Det fulla beloppet av ett extra ränteavdrag motsvarar den procentuella andelen enligt tabellen nedan av de vid beskattningen för 1992 uppgivna avdragbara räntorna på bostadsskulden, upp till ett räntebelopp av 25 000 mark och för makar upp till 40 000 mark. Dessa maximala räntebelopp skall höjas med 5 000 mark om den skattskyldige eller makarna tillsammans har haft ett minderårigt barn att försörja, och med 10 000 mark om de haft två eller flera sådana barn.

131 §

Beloppet av underskottsgottgörelse

Den mot inkomstskatteprocenten svarande andelen enligt 1 mom. av underskottet i fråga om kapitalinkomstslag skall ökas med *sju* procentenheter till den del underskottet härrör från räntor för en bostadsskuld för förvärv av den första bostaden.

avdragsår	andel av räntorna
1993	17,5 procent
1994	15,0 procent
1995	12,5 procent
1996	8,0 procent
1997—2002	5,0 procent

Ikraftträdelsestadgandet
(Såsom i utskottets betänkande)

143 §
(Såsom i utskottets betänkande)

Helsingfors den 17 november 1995

Mauri Pekkarinen
Jukka Vihriälä

Olavi Ala-Nissilä
Markku Lehtosaari